

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

Mariusz Konrad Kolankowski (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa Bank w W. Oddział w Polsce

przeciwko K. P. i K. P.1

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 grudnia 2024 r.

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 18 maja 2017 r., sygn. I C 2019/16:

- I. uchyła zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i trzecim i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach;**
- II. znosi wzajemnie koszty postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Pozwem z 12 kwietnia 2016 r. wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie powód wystąpił przeciwko K. P. i H. P. o zapłatę kwoty 138 036,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 134 724,80 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem należności głównej, kwoty 1315,81 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od 12 lipca 2015 r. do 23 grudnia 2015 r., kwoty 1834,47 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie naliczonych od 24 grudnia 2015 r. do 12 kwietnia 2016 r. i kwoty 161,44 zł tytułem naliczonych opłat oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Postanowieniem z 23 maja 2016 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Kielcach (VI Nc-e 626612/16).

Pismem z 1 lipca 2016 r. powód wniósł o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego K. P.1, który na podstawie umowy darowizny z 1 marca 2010 r. stał się wyłącznym właścicielem nieruchomości, na której ustanowiono hipotekę na zabezpieczenie spłaty kredytu.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Kielcach z 29 lipca 2016 r. K. P.1 został wezwany do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (I C 2019/16).

Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z 20 stycznia 2017 r. odrzucił pozew w stosunku do pozwanej H. P., albowiem jak ustalono zmarła ona 18 grudnia 2012 r., tj. przed datą wniesienia pozwu w sprawie.

18 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w Kielcach wydał wyrok w sprawie o sygn. I C 2019/16, na podstawie którego w punkcie I zasądził od pozwanych K. P. i K. P.1 na rzecz powoda kwotę 138 036,52 zł z ustawowymi odsetkami od 27 kwietnia 2017 r. w stosunku do pozwanego K. P.1 i od 18 maja 2017 r. w stosunku do pozwanego K. P., z zaznaczeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego do wysokości spełnionego świadczenia, zastrzegając pozwanemu K. P.1 prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności jedynie do własnościowego spółdzielczego

prawa do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ulicy [...] i do wysokości hipoteki umownej kaucyjnej. W punkcie 11 Sąd oddalił powództwo w pozostałej części. W punkcie III zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 5343 zł tytułem kosztów procesu, przy czym spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego do wysokości spełnionego świadczenia; w pozostałej części Sąd odstąpił od obciążenia pozwanych kosztami procesu.

Pismem z 31 marca 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich działając na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. 2020, poz. 627) w zw. z art. 89 § 1 oraz art. 115 § 1 i § 1a ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904, dalej także: „ustawa o SN”) wywiódł skargę nadzwyczajną od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach I Wydział Cywilny z 18 maja 2017 r., sygn. I C 2019/16, zaskarżając wyrok w części tj. w punkcie I i III. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażące naruszenie prawa poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na:

1. naruszeniu przepisu prawa materialnego art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 3 k.c., poprzez jego niezastosowanie w sprawie w wyniku zaniechania zbadania istoty sprawy (treści umowy między przedsiębiorcą i konsumentami), a w konsekwencji niezbadanie z urzędu abuzywności klauzul zawartych w umowie kredytu, prowadzącego ostatecznie do odmowy przyznania ochrony uprawnionym konsumentom;

2. naruszeniu przepisu prawa materialnego art. 58 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, wyrażające się w nieprzeprowadzeniu badania, czy umowa kredytu jest ważna, jeżeli dokona się z niej eliminacji klauzul niedozwolonych zgodnie z treścią 385¹ § 1 k.c.,

3. naruszenie art. 2, art. 45 ust. 1, art. 76 i art. 64 ust. 1 Konstytucji RP.

W oparciu o dyspozycję art. 91 § 1 ustawy o SN wniósł o uchylenie przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach I Wydział Cywilny z 18 maja 2017 r., sygn. akt I C 2019/16, w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu sądowi w tej części do ponownego rozpoznania.

Ponadto, na podstawie art. 95 ustawy o SN w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sądowych sprawy o sygn. I C 2019/16 oraz Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez Bank .S.A..

W odpowiedzi na skargę nadzwyczajną datowanej na 22 lipca 2021 r. pełnomocnik powoda wniósł o:

1. oddalenie skargi nadzwyczajnej,
2. wzajemne zniesienie kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej w oparciu o dyspozycję przepisów art. 95 pkt 1 ustawy o SN w zw. z art. art. 398¹⁸ k.p.c.,
3. oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt sądowych sprawy o sygn. I C 2019/16 oraz Regulaminu kredytu hipotecznego udzielonego przez Bank .S.A..

Pełnomocnik pozwanych w pismach z 6 września 2021 r. i 6 grudnia 2021 r. poparł stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich w przedmiocie wywiezionej w niniejszym postępowaniu skargi nadzwyczajnej. Wniósł o:

1. uchylenie przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach I Wydział Cywilny z 18 maja 2017 r., I C 2019/16 w zakresie zaskarżonym przez Rzecznika Praw Obywatelskich (tj. w zakresie pkt. I oraz pkt III wyroku) oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kielcach w zaskarżonej części do ponownego rozpoznania;
2. zasądzenie na rzecz K. P. i K. P.1 kosztów postępowania skargowego przed Sądem Najwyższym, w tym na rzecz każdego z nich kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Pismem z 21 lutego 2023 r. Rzecznik Praw Obywatelskich uzupełniając skargę nadzwyczajną datowaną na 31 marca 2021 r. doprecyzował, że:

1. zawarte w skardze nadzwyczajnej zarzuty naruszenia art. 45 ust. 1, art. 76 i art. 64 ust. 1 Konstytucji RP są sformułowane na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 ustawy o SN;

2. zaskarżony wyrok narusza art. 76 Konstytucji RP w zw. z art. 9 Konstytucji RP poprzez niezapewnienie właściwej ochrony sądowej pozwanym konsumentom, będącym słabszą stroną stosunku prawnego, ograniczenie się przez sąd do stosowania wyłącznie przepisów ustawy Kodeks postępowania cywilnego, bez uwzględnienia konsumenckiej natury podstawowego stosunku prawnego i co za tym idzie, przepisów o ochronie konsumenta zgodnie z ochroną wynikającą z prawa unijnego, a w szczególności Dyrektywy 93/13, nakazujących sądowi z urzędu zbadanie w toku postępowania postanowień umowy kredytu pod kątem ich abuzywności;

3. zaskarżony wyrok narusza prawo do zapewnienia odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej zgodnie z wymogami określonymi w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP jako sprawiedliwości proceduralnej poprzez uznanie, że roszczenie powoda podlegało oddaleniu, w sytuacji, gdy umowa zawarta przez strony zawierała klauzule abuzywne prowadzące do jej nieważności i konieczności wzajemnego rozliczenia stron po jej upadku;

4. zaskarżony wyrok narusza art. 64 ust. 1 Konstytucji RP, tj. prawo do ochrony własności i praw majątkowych pozwanych poprzez wydanie wyroku przez sąd z rażącym naruszeniem prawa bez zbadania z urzędu stosunku podstawowego, tj. postanowień umowy kredytu pod kątem ich abuzywności.

Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że zaskarżonemu wyrokowi zarzuca naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP poprzez zaniechanie przez sąd zbadania z urzędu, czy wyrok, o który występuje wierzyciel, nie będzie naruszał unormowań chroniących konsumenta przed nieuczciwymi postanowieniami umowy, co w konsekwencji doprowadziło do zachwiania równowagi w sferze ochrony prawnej pozwanych konsumentów, i *de facto* wsparcia przez sąd działania przedsiębiorcy nakierowanego na wykorzystanie słabszej pozycji

konsumentów, którzy nie byli w stanie się skutecznie bronić. Takie procedowanie sądu pozostaje w sprzeczności z zasadą lojalności państwa wobec obywateli w procesie stosowania prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziona w niniejszej sprawie skarga nadzwyczajna zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że z punktu widzenia charakteru prawnego, skarga nadzwyczajna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Wynika to z przyjętej przez ustawodawcę konstrukcji prawnej tej instytucji. Zgodnie bowiem z art. 89 § 1 ustawy o SN, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile:

1. orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji lub
 2. orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub
 3. zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego
- a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Wykładnia art. 89 § 1 ustawy o SN nakazuje zatem przyjąć, że nie każde wadliwe orzeczenie powinno zostać wyeliminowane w tym trybie. Chodzi bowiem wyłącznie o usunięcie z obrotu prawnego tych judykatów, które nie dają się pogodzić z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawnego. W doktrynie i orzecznictwie konstytucyjnym podnosi się, że zasada demokratycznego państwa prawnego w znaczeniu opisowym jest zbiorem różnych wartości bezpośrednio lub pośrednio wyrażonych w Konstytucji RP, dotyczących prawa, ustroju państwa

oraz relacji między państwem a jednostką (zob. wyrok TK z 25 listopada 1997 r., K 26/97). Jedną z fundamentalnych powinności, możliwą do wyprowadzenia z zasady demokratycznego państwa prawnego, jest obowiązek działania organów państwa na podstawie i w granicach prawa. W toku postępowania sądowego przejawia się to wyraźnie obowiązkiem przestrzegania przepisów procedury, właściwej dla danej sprawy, a także przepisów prawa materialnego na podstawie których organ władzy sądowniczej podejmuje określone decyzje.

Sąd Najwyższy w wyroku z 15 grudnia 2021 r., I NSNc 146/21, określił istotę kontroli prawomocnego rozstrzygnięcia zainicjowaną skargą nadzwyczajną. Wskazano, że wyeliminowane w trybie art. 89 § 1 ustawy o SN powinno dotyczyć rozstrzygnięć będących *prima facie* orzeczeniami w sposób elementarny niesprawiedliwymi. W praktyce, oznacza to, że już pobieżna analiza przebiegu postępowania i jego skutków powinna wywoływać zasadne wątpliwości co do jej prawidłowości w świetle naczelnych zasad, na których oparty jest system prawa w Polsce (tak także wyrok Sądu Najwyższego z 15 marca 2023 r., II NSNc 35/23).

Skuteczne wniesienie skargi nadzwyczajnej uzależnione jest od spełnienia przesłanek formalnych. Odnoszą się one do substratu zaskarżenia, terminu i podmiotów, które posiadają uprawnienie do wywiedzenia tego środka. Zgodnie z art. 89 § 1 ustawy o SN, skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub wojskowego kończącego postępowanie w sprawie, które nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Artykuł 89 § 2 ustawy o SN stanowi, że uprawnionym do wywiedzenia tego środka zaskarżenia jest Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz, w zakresie swojej właściwości, Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców i Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W myśl zaś art. 89 § 3 ustawy o SN skargę nadzwyczajną wnosi się w terminie 5 lat od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna – w terminie roku od dnia ich rozpoznania.

Niedopuszczalne jest uwzględnienie skargi nadzwyczajnej na niekorzyść oskarżonego wniesionej po upływie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna – po upływie 6 miesięcy od dnia jej rozpoznania.

Formalnoprawna analiza skargi nadzwyczajnej wniesionej w niniejszej sprawie wskazuje na dopuszczalność dalszego procedowania skargi. Została ona bowiem wywiedziona od prawomocnego rozstrzygnięcia sądu powszechnego, jakim niewątpliwie jest wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z 17 maja 2018 r., I C 2019/16, który także zakończył postępowanie w sprawie. Autorem skargi nadzwyczajnej jest Rzecznik Praw Obywatelskich, który jest podmiotem legitymowanym do wystąpienia z tym środkiem zaskarżenia na podstawie art. 89 § 2 ustawy o SN. Skarga została wywiedziona w terminie, o którym stanowi art. 89 § 3 ustawy o SN. Jednocześnie, w przedmiotowej sprawie nie zachodzą ograniczenia, o których mowa w art. 90 ustawy o SN.

Jak wynika z treści art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania. Przepis ten na podstawie art. 95 pkt 1 ustawy o SN stosuje się w postępowaniu w sprawie skargi nadzwyczajnej. Z uwagi na fakt, że legitymację do wniesienia skargi nadzwyczajnej posiada jedynie ustawowo wskazany podmiot, przyjąć należy, że to zdefiniowane przez ten podmiot zarzuty wyznaczają granicę podstaw. W konsekwencji, jedynie wskazane przez ten uprawniony podmiot zarzuty podlegają rozpoznaniu i tylko wskazane uchybienia konkretnych przepisów podlegają weryfikacji prowadzonej przez Sąd Najwyższy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2018 r., I CSK 455/17). Rozpoznaniu nie podlegają zatem zarzuty podniesione przez innych uczestników postępowania skargowego. W wypadku doszłoby bowiem do faktycznego rozszerzenia legitymacji do zaskarżenia orzeczenia w drodze tego nadzwyczajnego środka także przez inne niż wskazane wyraźnie przez ustawodawcę w art. 89 § 2 ustawy o SN podmioty.

Lektura podniesionych przez skarżącego zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego, a także określonych przepisów Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach

konsumenckich (Dz.Urz. UE L 1993, nr 95, poz. 29, dalej także: „dyrektywa 93/13”) oraz analiza uzasadnienia przedmiotowej skargi pozwala na stwierdzenie, że w istocie zarzuty skierowane są, wobec tego, że w Sąd Okręgowy w Kielcach nie dokonał z urzędu weryfikacji zawartej przez strony umowy pod kątem występowania w niej postanowień o charakterze niedozwolonym. To z kolei doprowadziło do naruszenia określonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich przepisów Konstytucji RP, a to art. 45 ust. 1, art. 64 ust. 1, art. 76, co w konsekwencji skutkuje niezgodnością zaskarżonego orzeczenie z zasadami demokratycznego państwa prawnego wynikającymi z art. 2 Konstytucji RP.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis ten został wprowadzony do Kodeksu cywilnego w wyniku implementacji postanowień dyrektywy 93/13. Należy zaznaczyć, że z uwagi na to, że kształt polskiego prawa konsumenckiego jest w zasadniczej mierze efektem implementowania uregulowań prawa unijnego, konieczne jest dokonywanie oceny zachowania standardów ochrony konsumentów także przez pryzmat zasad i wymagań prawa europejskiego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 15 grudnia 2021 r., I NSNc 147/21, pkt 10; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20, pkt 14; z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20, pkt 10).

Artykuł 385¹ § 1 k.c. ma charakter ochronny dla konsumenta, czego wyrazem jest wynikająca z treści tego artykułu sankcja bezskuteczności klauzuli nieuzgodnionej indywidualnie klauzuli, kształtującej jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Taki charakter ochronny mają także przepisy przywołanej dyrektywy 93/13. Zgodnie ze słusznym wskazanym przez skarżącego art. 7 ust. 1 dyrektywy zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych

warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami.

Z orzecznictwa TSUE wyprowadzić można tezę, że prawo europejskie kształtuje wyraźną powinność przeprowadzania kontroli treści umów zawieranych z konsumentami (por. postanowienie TSUE z 28 listopada 2018 r., C-632/17, PKO BP S.A. przeciwko Jackowi Michalskiemu). W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyjmuje się także, że obowiązek oceny nieuczciwego charakteru warunków umowy spoczywa na organach wymiaru sprawiedliwości (wyrok TSUE z 21 kwietnia 2016 r., *Radlinge i Radlingerová*, C-377/14). Sądy krajowe z urzędu weryfikują czy postanowienia umowne mają nieuczciwy charakter, stosując przy tym przepisy proceduralne w taki sposób, aby zapewnić konsumentowi skuteczną ochronę (wyrok TSUE z 30 maja 2013 r., *Jörös*, C-397/11). Z obowiązku tego nie zwalnia sądu brak aktywności po stronie konsumenta (wyrok z 14 czerwca 2012 r., *Banco Español de Crédito SA*, C-618/10). Sąd powinien poinformować konsumenta, że postanowienie umowne jest niedozwolone, nie można jednak uznać go za niewiążące, jeżeli konsument powoła się na to postanowienie umowne (wyrok TSUE z 21 lutego 2013 r., *Banif Plus Bank Zrt.*, C-472/11).

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie także w judykaturze Sądu Najwyższego. Wskazuje się bowiem, że w każdym przypadku, w którym sąd rozpoznaje sprawę dotyczącą skierowanego przeciwko konsumentowi roszczenia wynikającego z umowy zawartej przez niego z przedsiębiorcą, ma on obowiązek zbadać treść tej umowy, aby ocenić, w jakim zakresie konsument jest związany postanowieniami takiej umowy, a zatem w konsekwencji czy dochodzone roszczenie zasługuje na uwzględnienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2022 r., I NSNc 646/21).

W realiach niniejszej sprawy należy mieć na uwadze także powołany przez skarżącego art. 385¹ § 3 k.c., stanowiący, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Sąd Najwyższy

w postanowieniu z 6 marca 2019 r., I CSK 462/18, zaznaczył, że „dla zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych nie wystarczy wykazanie, że konsument dowiedział się o treści klauzuli w odpowiednim czasie, a strony prowadziły w tym przedmiocie negocjacje. Konieczne jest udowodnienie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji w ramach, których konsument miał realny wpływ na treść określonego postanowienia umownego, chyba że zostało ono sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie”.

W niniejszej sprawie – z uwagi na powołane przez skarżącego zarzuty (w szczególności art. 385¹ § 3 k.c.) i ich uzasadnienie – należy zwrócić uwagę na jeszcze jeden element, na co także zwrócił uwagę Rzecznik Praw Obywatelskich w wywiezionej skardze nadzwyczajnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule, a zatem także klauzule zamieszczone we wzorcach umownych kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy (np. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20; z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22). W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE również podkreśla się, że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13, *Kásler i Káslerné Rábai*, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r. w sprawie C-143/13, *Matei*, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r. w sprawie C-96/14, *Van Hove*, pkt 33; z 20 września 2017 r. w sprawie C-186/16, *Andriciuc i in.*, pkt 35). Za takie uznawane są m.in. postanowienia (określane niekiedy jako „klauzule ryzyka walutowego”), które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy – konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (zob. wyroki TSUE z: 20 września 2017 r. w sprawie C-186/16, *Andriciuc i in.*, pkt 37; 20 września 2018 r. w sprawie C-51/17, *OTP Bank i OTP Faktoring*, pkt 68; 14 marca

2019 r. w sprawie C-118/17, *Dunai*, pkt 48; z 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, *Dziubak*, pkt 44).

TSUE wskazuje przy tym, że „artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie <<głównego przedmiotu umowy>> w rozumieniu tego przepisu obejmuje warunek umowny, taki jak na przykład ujęty w umowie o kredyt w walucie obcej, który nie był indywidualnie negocjowany i na mocy którego kredyt należy spłacić w tej samej walucie obcej co waluta, w której został on zaciągnięty, w wypadku gdy warunek ten określa podstawowe świadczenie charakteryzujące tę umowę. W konsekwencji warunku tego nie można uznać za nieuczciwy, o ile jest on wyrażony prostym i zrozumiałym językiem” (wyrok TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swoim orzecznictwie zauważa ponadto, że to, aby warunek umowny był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, należy rozumieć w ten sposób, iż powinien być on rozumiany jako nakazujący także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., *Kásler i Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 75; a także z 23 kwietnia 2015 r., *Van Hove*, C-96/14, EU:C:2015:262, pkt 50).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że oceniając kwestię abuzywności postanowień umownych należy mieć na uwadze nie tylko treść umowy, lecz także należy przeanalizować okoliczności zawarcia umowy i transparentność tych postanowień – tj. ich jednoznaczność i zrozumiałość (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 5 lipca 2022 r., I NSNc 51/22; 30 czerwca 2020 r., III CSK 343/17).

W ocenie skarżącego, Sąd Okręgowy w Kielcach nie uwzględnił z urzędu, że przedłożona umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej

wraz z aneksami została zawarta z konsumentem i zawiera niedozwolone postanowienia umowne w zakresie w jakim reguluje mechanizm indeksacji kredytu do waluty CHF (franka szwajcarskiego). Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich postanowienia umowy nie określały precyzyjnie rzeczywistej wysokości świadczenia banku, jak też świadczeń kredytobiorców, w sposób możliwy do ustalenia bez decyzji banku. Brak było bowiem wskazania, na podstawie jakich kryteriów bank ustala kurs wymiany waluty obcej zarówno w momencie uruchomienia kredytu, jak i spłaty poszczególnych rat. Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Skarżący wskazuje ponadto, że „tak niejasne i niepoddające się weryfikacji określenie sposobu ustalania kursów wymiany walut stanowi dodatkowe, ukryte wynagrodzenie banku, które może mieć niebagatelne znaczenie dla kontrahenta, a którego wysokość jest dowolnie określana przez bank” (s. 16 skargi nadzwyczajnej).

Podniesione w tym zakresie przez skarżącego zarzuty należy uznać za zasadne. Sąd Najwyższy wyraźnie jednak podkreśla, że przyczyną uchylenia zaskarżonego wyroku nie jest jednoznaczne stwierdzenie abuzywności kwestionowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich postanowień umownych, ale brak ich zbadania w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w Kielcach. Lektura uzasadnienia wyroku z 17 maja 2019 r. pozwala bowiem na stwierdzenie, że sąd ten nie dokonał obligatoryjnej analizy postanowień łączącej strony postępowania umowy z punktu widzenia ich niedozwolonego charakteru. Sąd ten nie zbadał treści stosunku prawnego łączącego strony.

Sąd Okręgowy powinien ocenić wszelkie okoliczności związane z zawarciem ocenianej umowy kredytu hipotecznego, jednoznaczności i precyzyjności użytych w niej sformułowań, także z punktu widzenia prostoty użytego języka. Zasady postępowania sądu w takich przypadkach w sposób niezwykle precyzyjny zdefiniowane zostały w aktach prawnych i wyjaśnione w orzecznictwie sądów krajowych i TSUE. W każdym przypadku – nawet w sytuacji bezczynności strony – sąd ma obowiązek przestrzegać standardów ochrony konsumentów.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika, aby umowa została poddana takiej analizie. Podzielić należy zatem stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, że zaskarżony wyrok dotknięty jest wadą polegającą na naruszeniu prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 3 k.c. Wada ta ma *ad casum* charakter wady rażącej. Wynika to z faktu, że określenie jej wystąpienia nie wymaga w niniejszej sprawie dokonywania złożonych zabiegów intelektualnych. Jest to wada widoczna *prima facie*, ujawniająca się nawet po pobieżnej lekturze sporządzonego przez Sąd Okręgowy w Kielcach uzasadnienia.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W uchwale z 17 czerwca 2005 r., III CZP 26/05 (OSNC 2006, nr 4, poz. 63) Sąd Najwyższy przyjął, że sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę w każdym stanie sprawy nieważność czynności prawnej (art. 58 § 1 k.c.), jednak tylko na podstawie materiału zgromadzonego zgodnie z regułami wskazanymi w art. 479¹² § 1 i art. 381 k.p.c. Sąd Okręgowy w Kielcach mimo tego, że dysponował umową kredytu hipotecznego, zaniechał ocenia ważności umowy, co stanowiło skutek uchybienia dokonania analizy jej postanowień z punktu widzenia ich abuzywności. Tym bardziej uchybienie to uwidocznia się, w kontekście wyartykułowanych w niniejszym postępowaniu wątpliwości wobec klauzuli odnoszącej się do przeliczania waluty. W takim wypadku – sąd *ex officio* powinien ocenić – czy w wypadku ewentualnego wyeliminowania określonych postanowień cała umowa ma rację bytu. Ocena ważności całej umowy w świetle art. 58 § 1 k.c. jest zatem drugim etapem badania umowy zawartej z udziałem konsumenta, po weryfikacji czy występują w tej umowie klauzule abuzywne. Tym samym uznać należy, że w analizowanej sprawie sąd *meriti* nie wywiązał się należycie z obowiązku nałożonego nań na podstawie art. 58 k.c. W związku z tym także w tym zakresie zarzut podniesiony przez skarżącego okazał się zasadny.

Na uwzględnienie zasługuje także zarzut naruszenia art. 76 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności

i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa. Sąd Najwyższy uznaje w swoim orzecznictwie powołany przepis ustawy Konstytucji RP za dopuszczalny wzorzec kontroli orzeczeń na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 ustawy o SN (wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2022 r., I NSNc 503/21 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo).

W świetle brzmienia art. 76 Konstytucji RP przyjąć należy, że przepis ten wyraża konstytucyjną zasadę, która zobowiązuje organy państwa do podejmowania działań w celu ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi (zob. wyroki TK: z 13 września 2011 r., K 8/09; z 11 lipca 2011 r., P 1/10; z 2 grudnia 2008 r., K 37/07; z 17 maja 2006 r., K 33/05; z 13 września 2005 r., K 38/04; z 21 kwietnia 2004 r., K 33/03; z 26 września 2000 r., P 11/99; z 12 stycznia 2000 r., P 11/98; z 10 października 2000 r., P 8/99). Podkreślić przy tym należy, że o nadaniu konstytucyjnej rangi ochronie praw konsumentów w art. 76 Konstytucji RP przesądziło uznanie, że „konsument jest słabszą stroną stosunku prawnego i z tej racji wymaga ochrony, a więc pewnych uprawnień, które doprowadziłyby do przynajmniej względnego zrównania pozycji kontrahentów” (zob. wyrok TK z 11 lipca 2011 r., P 1/10, OTK-A 2011, nr 6, poz. 53 pkt III. 2.4.; zob. także wyrok TK z 13 września 2011 r., K 8/09). Jednocześnie jednak nie można tracić z pola widzenia tego, że celem tej ochrony jest nie tyle faworyzowanie konsumentów, co tworzenie rozwiązań prawnych, które pozwalają urzeczywistnić zasadę równorzędności stron stosunków cywilnoprawnych (szerzej zob. wyroki TK: z 11 lipca 2011 r., P 1/10; z 15 marca 2011 r., P 7/09 i powołane tam orzecznictwo dotyczące art. 76 Konstytucji RP).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zaznacza się także, że art. 76 Konstytucji RP wyraża zasadę konstytucyjną zobowiązującą władzę publiczną – w tym również sądy powszechne – do podejmowania działań mających na celu ochronę konsumentów przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Przepis ten powinien być uwzględniany zarówno przez ustawodawcę na etapie stanowienia prawa, jak i przez sądy powszechne, w procesie jego stosowania i dokonywania jego wykładni (zob. wyroki TK z: 21 kwietnia 2004 r., K 33/03; 13 września 2005 r., K 38/04; 17 maja 2006 r., K 33/05; 13 września 2011 r., K 8/09). Także w ugruntowanej judykaturze Sądu Najwyższego wyraźnie wskazuje się

na obowiązek uwzględniania tego przepisu przez sądy przy interpretacji i stosowaniu prawa (wyroki Sądu Najwyższego z: 28 lipca 2021 r., I NSNc 179/20; 5 października 2021 r., I NSNc 366/21; 27 października 2021 r., I NSNc 180/21).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy stwierdzić należy, mając na względzie przede wszystkim sporządzone uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach, że sąd *meriti* nie sprostął konstytucyjnym wymaganiom związanym z zapewnieniem odpowiedniego standardu konsumenckiej ochrony pozwanej. Nie ulega wątpliwości, że skoro w niniejszej sprawie pozwanej przysługuje status konsumenta, to w świetle art. 76 Konstytucji RP sąd w ramach spornego postępowania zobowiązany był do podjęcia z urzędu odpowiednich działań mających na celu dokonanie analizy potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków spornej umowy kredytu, tym bardziej, że organ ten był w posiadaniu tego dokumentu. Sąd powinien przede wszystkim dokonać badania umowy kredytu hipotecznego z 14 kwietnia 2008 r. pod kątem ustalenia, czy nie występują w niej postanowienia o charakterze abuzywnym – mając na względzie wyznaczone standardy ochrony konsumenta.

Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umownego. Doświadczenie życiowe i istota narzędzia jakim jest wzorzec umowny jednoznacznie wskazuje, że w takie sytuacji co do zasady – swoboda konsumenta – ogranicza się do możliwości odstąpienia od zawarcia takiej umowy. Tym bardziej przypomnieć należy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lipca 2022 r., I NSNc 378/21, że „ocena abuzywności konkretnych postanowień kontraktowych zawsze należy do zakresu kognicji sądu *meriti*, z uwzględnieniem konkretnej umowy zawartej przez strony oraz całokształtu okoliczności danej sprawy”.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu Najwyższego, wydanie zaskarżonego wyroku i zasądzenie nim od konsumenta całego dochodzonego pozwem roszczenia, będące następstwem zaniechania przez sąd tego rodzaju analizy prawnej, jednoznacznie zaś przekonuje o tym, że w sprawie doszło do naruszenia konstytucyjnej zasady ochrony konsumentów.

Sąd Okręgowy w Kielcach uchybił także wymaganiom wynikającym z art. 45 Konstytucji RP. Rzecznik Praw Obywatelskich w treści zarzutu w tym zakresie

zasadnie podniósł, że uchybienie to było skutkiem naruszenia sprawiedliwości proceduralnej mającej zapewnić pozwanym rzetelność prawa do sądu. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 16 stycznia 2006 r., SK 30/05, wyraźnie zaznaczył, że „sprawiedliwość proceduralna należy do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, albowiem prawo do sądu bez zachowania standardu rzetelności postępowania byłoby prawem fasadowym”. Sąd Najwyższy w pełni podziela wyrażony przez inny skład tego sądu pogląd, że każdy sąd powinien „budować autorytet wymiaru sprawiedliwości i kształtować zewnętrzne przekonanie o prawidłowości każdej podjętej przez sąd orzekający czynności oraz o sprawiedliwości wydanego orzeczenia”. Dalej, w cytowanym orzeczeniu wyraźnie podkreślono, że strona nie może ponosić ujemnych konsekwencji wiążących się z wadliwościami jakich dopuścił się sąd orzekający (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2007 r., II CZ 51/07). W realiach badanej sprawy Sąd Okręgowy w Kielcach nie uwzględniając konsumenckiej natury stosunku umownego i w konsekwencji nie badając kwestii abuzywności postanowień umownych, nie zapewnił stronie odpowiednich gwarancji składających się na prawo do rzetelnego i sprawiedliwego procesu sądowego.

W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał w sposób dostateczny związku wydanego przez Sąd Okręgowy w Kielcach orzeczenia z naruszeniem przez to art. 64 ust. 1 Konstytucji RP. Wobec tego zarzut ten należało uznać za nieudowodniony.

Mając jednak na uwadze całość powyższej argumentacji, w ocenie Sądu Najwyższego, w niniejszej sprawie uchylenie zaskarżonego wyroku jest konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Zdefiniowana w art. 89 § 1 ustawy o SN przesłanka ogólna skargi nadzwyczajnej jednoznacznie nawiązuje do art. 2 Konstytucji RP, co czyni koniecznym dokonywanie jej wykładni przy wykorzystaniu osiągnięć orzecznictwa i doktryny traktujących o tej konstytucyjnej zasadzie (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2022 r., I NSNc 205/21). Artykuł 2 Konstytucji RP stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego z art. 2

Konstytucji RP wywodzi się także liczne szczegółowe zasady pochodne, takie jak: zasada sprawiedliwości proceduralnej, zasada ochrony zaufania obywatela do państwa, zasada ochrony praw słuszenie nabytych, zasada ochrony interesów w toku, zasada niedziałania prawa wstecz, zasada *ne bis in idem* czy zakaz nadmiernej ingerencji (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2022 r., I NSNc 22/21).

W badanej sprawie doszło do zagrożenia bezpieczeństwa konsumenta, które to bezpieczeństwo *expressis verbis* podlega ochronie władz publicznych na podstawie art. 76 Konstytucji RP. W judykaturze Sądu Najwyższego zauważa się, że bezpieczeństwo w rozumieniu art. 76 Konstytucji RP obejmuje także bezpieczeństwo prawne (wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2022 r., I NSNc 378/21). W wyroku Sądu Najwyższego z 8 maja 2019 r., I NSNc 2/19, wyjaśniono obszernie, że: jedną z zasad wywodzonych z zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) jest zasada zaufania obywatela do państwa. Zasada ta wiąże się z bezpieczeństwem prawnym jednostki. Wyraża się ona m.in. w takim stosowaniu prawa by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny (wyrok TK z 7 lutego 2001 r., K 27/00). W wyroku z 14 czerwca 2000 r., P 3/00, Trybunał Konstytucyjny wyraźnie wskazał, że bezpieczeństwo prawne jednostki związane z pewnością prawa umożliwia przewidywalność działań organów państwa oraz prognozowanie działań własnych.

Jedną ze składowych zasady demokratycznego państwa prawnego jest zasada zaufania obywatela do państwa, wyrażająca się również w możliwości oczekiwania przez obywatela, aby organy państwa prawidłowo stosowały obowiązujące przepisy prawa, skoro zgodnie z art. 7 Konstytucji RP organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2020 r., I NSNc 47/19).

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy stwierdził, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia zasad i wartości wywodzonych z Konstytucji RP, zwłaszcza w zakresie art. 76 i w konsekwencji art. 2 Konstytucji RP, a także

uchybito przepisom ustawowym, co skutkowało koniecznością wyeliminowania zaskarżonego wyroku z obrotu prawnego, a w konsekwencji uchyleniem go i przekazaniem Sądowi Okręgowemu w Kielcach sprawy do ponownego rozpoznania. Pozwani mieli prawo oczekiwać, że określone standardy ochrony konsumenta będą respektowane przez sąd w toku rozpoznawania sprawy, który z urzędu powinien podejmować wynikające z przepisów prawa czynności.

Sąd Okręgowy w Kielcach, ponownie rozpoznając sprawę, powinien wykonać ciążący na nim *ex lege* obowiązek oceny legalności zawartej 14 kwietnia 2008 r. umowy kredytu hipotecznego i skuteczności jej poszczególnych postanowień. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien zbadać także, czy postanowienia umowy określające mechanizm waloryzacyjny są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta. Sąd *meriti* oprze się przy tym na całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, niezbędnego do wydania orzeczenia.

Niezależnie od merytorycznego ustosunkowania się do podniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich argumentacji w zakresie wadliwości zaskarżonego orzeczenia nie sposób pominąć faktu, że skarżący – przy świadomości, że stosowanie do treści art. 26 § 1 ustawy o SN, „rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych należy do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych” – wniósł ten nadzwyczajny środek zaskarżenia do Izby Cywilnej Sądu Najwyższego. Wyraził przy tym opinię, że cały skład Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego został powołany w procedurze, która została uznana za wadliwą w uchwale połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), a postępowanie prowadzone przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego po dniu 23 stycznia 2020 r. dotknięte miałyby być wadą nieważności.

Należy jednak zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20) uznał, iż uchwała połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90,

poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284, ze zm.). Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 Konstytucji RP), w związku z czym nie sposób wywodzić obecnie ze wspomnianej uchwały Sądu Najwyższego jakichkolwiek konsekwencji normatywnych, w tym w zakresie wykładni przepisów ustawowych. Działanie przeciwne naruszałoby Konstytucję RP oraz wiążące Rzeczpospolitą umowy międzynarodowe, z którymi niezgodność wspomnianej uchwały stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20).

O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN. Zgodnie z art. 398¹⁸ k.p.c., w razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka koszty procesu w postępowaniu kasacyjnym podlegają wzajemnemu zniesieniu.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.